

ÖNEÇIKANLAR

LALE TARA İLE
GÖLGEDE
SAKLANANLAR

Onu en son gördüğümüzde, İstanbul Modern'de *Masum Suretler* başlıklı solo sergisi devam ediyordu. Aradan geçen yaklaşık iki senede Lale Tara yine bir yolculuğa çıkmış, hem fiziksel hem de zihinsel. 10 Eylül'de Galeri x-ist'te açılacak *İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar* sergisi ile bu defa bizi, 'gölgemizde' sakladıklarımızla yüzleşmeye çağırıyor.

Karanlık korkutucudur, tekinsizdir. Çocukluk yıllarının en huzursuz dakikalarını, geceleri odada gezinen gölgelerle yalnız kaldığınızda yaşarsınız. Hatta belki yetişkinliğinizin de. Gölgelelerin içinden ne çıkacağını bilmediğiniz için gözlerinizi yumar, uyuşana kadar da sımsıkı kapalı tutmaya çalışırsınız. Gizlenirsiniz. Ta ki karanlığa alıştığınız ve korkularınızın yersiz olduğunu anladığınız geceye kadar. Carl Gustav Jung'a göre zihnin derinliklerine itilen, bastırılan güdüler, davranışlar ve arzular da benzer bir etki yaratır. İstenmeyen, ayıplanan ve ötelenen her şey kişinin karanlık tarafında, 'gölge'inde toplanır. Onlardan da saklanırsınız. Ama baskı altında tutmanız kaybolduğunuz anlamına gelmez; farklı semboller yoluyla varlıklarını hissettirir ve geri dönerler. Tıpkı her günün sonunda, gecenin geri döndüğü gibi. Kısacası, karanlığı reddetmek onu kuvvetlendirmekten başka bir işe yaramaz.

Lale Tara her serisinde bize farklı bir hikaye anlatmayı seviyor. Her biri içsel bir yolculuğa dönüşen fotoğraf serilerindeki leitmotif'ler değişse de, model olarak cansız bebekleri / mankenleri kullanmaktan vazgeçmiyor. Tara'ya göre oldukça insancıl bir ifadeleri, duruşları var ve alternatif bir gerçeklik yaratmasına olanak sağlıyorlar. Kendisini temsilen önce oyuncak bebekleri kullanıyor çekimlerinde, bu ilk deneyim onun için o kadar tetikleyici oluyor ki bu şekilde çalışmaya devam ediyor. 2007 tarihli *Hello Earth Goodbye* için koleksiyon parçası minik bebekleri, dünyanın çeşitli coğrafyalarında terk edilmiş olarak fotoğraflamıştı. 2009'da Galeri x-ist'te gerçekleşen ilk solo sergisinde bizi hayal görüntüsü, ters sureti, doppelganger'i RUI ile tanıştırdı. Dr. Jekyll'in Mr. Hyde'i, Odile'in Odette'i gibi RUI de, Tara'nın doppelganger'ini temsil ediyordu. Sonrasında İstanbul Modern sergisi ile karşımıza çıktı. 2011'de müzenin fotoğraf bölümünde izleme şansı bulduğumuz

Fotoğraf sanatçısı Lale Tara'nın her çalışması bir performans ruhuna sahip. *Card Players* (Üstte). *We Are All Sids* (Sol altta). *Once I Was Me* (Altta).

solo sergisi *Masum Suretler*'de geleneksel bakışın yüceltiği anne ve bebeğin mutlu bütünlüğünden yola çıkmıştı. Batı sanatının en eski sahnelerinden biri olan Meryem Ana ve Çocuk İsa resimlerine referans veren fotoğraflarda kadının toplumdaki geleneksel rollerini, kutsallığını ve dişliliğini sorguluyordu.

Sanatçı, doppelganger (RUI) sergisinden sonra bir kez daha 'karanlık kopya' ile yüzleşme hikayesine ve edebiyata geri dönüyor. Jung'un gölge kavramından yola çıkan sanatçının kahramanları, tıpkı önceki serilerinde olduğu gibi, birebir insan boyutunda ve insansı görünümdeki replikalar. Tabii ki de hepsi kadın. Macaristan'da gerçekleştirdiği çekimlere, her zaman olduğu gibi terk edilmiş, atıl mekanlar ev sahipliği yapıyor. Boşluk hissi onu ürkütüyor, aksine hoşuna gidiyor. Bu ortamlarda kendini iyi hissettiğinin altını çiziyor. Belki de doppelganger'lerimiz çoğunlukla yalnız olduğumuz anlarda ortaya çıktıkları için bu tarz yerleri tercih ediyorduk.

12 fotoğraftan oluşan *İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar* serisinde, Hristiyanlık inancına göre hayat boyu sakınılması gereken yedi ölümcül günahın gizlendikleri yerden teker teker gün yüzüne çıkmasına şahitlik edeceksiniz. Kısırca, kibir, şehvet, öfke, tembellik, açgözlülük. İster kuvvetli ve kendinden emin, ister kırılmalı bir duruşları ve ifadeleri olsun, fotoğraflardaki tüm suretler toplumun dayattığı kadınlık hallerine karşı çıkmakta, isyan etmekte. Tara'nın *Anna K.* isimli fotoğrafına ilham veren Anna Karenina gibi. Akıl dışı nitelenen seçimi yüzünden yalnızlığa itilmesine rağmen 'içinden gelen' sesi dinlemiş ve bu yüzden toplumun değer yargılarına kurban edilmiş milyonlarca kadından biridir. Tara'nın fotoğrafında Anna'nın sırtı size dönük olacak. Zaten karakterlerden sadece bir tanesinin, Pomeia'nın vahşi bakışlarını üzerinizde hissedeceksiniz. Fakat isimleri ne olursa olsun ve ne tarafa dönük olurlarsa olsunlar, Tara'nın doppelganger'lerinin karanlık yönlerini keşfettikleri anın şahidi olacaksınız.

Lale Tara'nın 'gölge' temsili asi kadınlarını, Anna'yı, Salome'yi ve Pomeia'yı tanımak için 16 Ekim'e kadar vaktiniz var. (www.artxist.com)